

OGÓLNE EFEKTY UCZENIA SIĘ

1.1. W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- 1) rozwój, budowę i funkcje organizmu człowieka w każdym okresie życia w warunkach prawidłowych i patologicznych;
- 2) uwarunkowania i mechanizmy funkcjonowania człowieka zdrowego i chorego;
- 3) etiologię, patomechanizm, objawy kliniczne, przebieg i sposoby postępowania diagnostycznego i terapeutycznego w wybranych jednostkach chorobowych;
- 4) funkcjonowanie systemów opieki zdrowotnej w Rzeczypospolitej Polskiej i wybranych państwach członkowskich Unii Europejskiej;
- 5) zasady promocji zdrowia i profilaktyki chorób, w tym chorób nowotworowych;
- 6) zadania, funkcje i uwarunkowania rozwoju zawodu pielęgniarstwa;
- 7) modele opieki pielęgniarstwa nad osobą zdrową, chorą, niepełnosprawną i umierającą;
- 8) etyczne, społeczne i prawne uwarunkowania wykonywania zawodu pielęgniarstwa.

1.2. W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- 1) udzielać świadczeń w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób, w tym chorób nowotworowych;
- 2) rozpoznawać problemy zdrowotne i określać priorytety w opiece pielęgniarstwa;
- 3) organizować, planować i sprawować całościową i zindywidualizowaną opiekę pielęgniarstwa nad osobą chorą, niepełnosprawną i umierającą, wykorzystując wskazania aktualnej wiedzy medycznej;
- 4) udzielać świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych w zakresie określonym w przepisach prawa;
- 5) decydować o rodzaju i zakresie świadczeń opiekuńczo-pielęgnacyjnych;
- 6) współpracować z pacjentem, rodziną lub opiekunem pacjenta w realizacji ustalonych celów opieki pielęgniarstwa oraz prowadzonych działań edukacyjnych;
- 7) przeprowadzić kompleksowe badanie podmiotowe i badanie fizykalne w celu postawienia diagnozy pielęgniarstwa oraz planowania, realizacji i ewaluacji interwencji pielęgniarstwa;
- 8) przeprowadzić badanie kwalifikacyjne do szczepień ochronnych i wykonywać szczepienia ochronne określone w przepisach prawa, realizować obowiązujące

procedury w sytuacji wystąpienia niepożądanego odczynu poszczepiennego (NOP) oraz prowadzić sprawozdawczość w zakresie szczepień ochronnych;

- 9) wykonać badanie elektrokardiograficzne (EKG) u pacjenta w różnym wieku w spoczynku, interpretować składowe prawidłowego zapisu czynności bioelektrycznej serca oraz rozpoznać cechy elektrokardiograficzne stanów zagrożenia zdrowia i życia;
- 10) wykonać badanie spirometryczne i dokonać wstępnej oceny wyniku tego badania u pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia;
- 11) udzielać pierwszej pomocy i podejmować działania ratownicze w ramach resuscytacji krąż.-oddechowej;
- 12) usunąć szwy i pielęgnować ranę, w tym założyć i zmienić opatrunek;
- 13) przygotować i podać pacjentowi leki różnymi drogami zgodnie z uprawnieniami zawodowymi pielęgniarki lub pisemnym zleceniem lekarskim w określonych stanach klinicznych oraz produkty lecznicze z zestawów przeciwwstrząsowych ratujących życie;
- 14) wystawiać recepty na leki, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyroby medyczne niezbędne do kontynuacji leczenia w ramach realizacji zleceń lekarskich;
- 15) komunikować się z pacjentem, jego rodziną lub opiekunem oraz z osobami wykonującymi inne zawody medyczne, wykorzystując różne metody i techniki komunikacji oraz przeprowadzać negocjacje w celu rozwiązywania problemów i konfliktów w zespole;
- 16) dokonywać analizy jakości opieki pielęgniarskiej i podejmować działania na rzecz jej poprawy;
- 17) organizować pracę własną i podległego personelu oraz współpracować w zespołach pielęgniarskich i zespołach interprofesjonalnych;
- 18) stosować myślenie krytyczne w praktyce zawodowej pielęgniarki.

1.3. W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem, jego rodziną lub opiekunem;
- 2) przestrzegania praw pacjenta i zasad humanizmu;

- 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;
- 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;
- 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;
- 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;
- 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

NAUKI PRZEDKLINICZNE (anatomia, fizjologia, patologia, genetyka, biochemia i biofizyka, mikrobiologia i parazytologia, farmakologia, radiologia)

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- A.W1. budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyny górne i dolne, klatka piersiowa, brzuch, miednica, grzbiet, szyja, głowa) i czynnościowym (układ kostno- -stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ krwiotwórczy, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układ płciowy męski i żeński, układ nerwowy, narządy zmysłów, powłoka wspólna);
- A.W2. neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych i elektrofizjologicznych zachodzących w organizmie człowieka;
- A.W3. fizjologię poszczególnych układów i narządów organizmu człowieka: układu kostno- -stawowo-mięśniowego, układu krążenia, układu krwiotwórczego, układu oddechowego, układu pokarmowego, układu moczowego, układu płciowego męskiego i żeńskiego, układu nerwowego, układu hormonalnego, układu immunologicznego oraz narządów zmysłów i powłoki wspólnej;
- A.W4. udział układów i narządów organizmu człowieka w utrzymaniu jego homeostazy oraz zmiany w funkcjonowaniu organizmu człowieka jako całości w przypadku zaburzenia jego homeostazy;
- A.W5. podstawy działania układów regulacji oraz rolę sprzężenia zwrotnego dodatniego i ujemnego w utrzymaniu homeostazy;

- A.W6. mechanizmy odporności wrodzonej i nabytej, humoralnej i komórkowej;
- A.W7. podstawowe pojęcia z zakresu patologii organizmu człowieka;
- A.W8. czynniki chorobotwórcze zewnętrzne i wewnętrzne, modyfikowalne i niemodyfikowalne oraz ich wpływ na organizm człowieka;
- A.W9. zagadnienia z zakresu patologii szczegółowej układów organizmu człowieka: układu kostno-stawowo-mięśniowego, układu krążenia, układu krwiotwórczego, układu oddechowego, układu pokarmowego, układu moczowego, układu płciowego męskiego i żeńskiego, układu nerwowego, układu hormonalnego, układu immunologicznego oraz zaburzeń metabolicznych, gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej;
- A.W10. podstawy zaburzeń w funkcjonowaniu układu immunologicznego: alergie, choroby autoimmunologiczne, immunologia nowotworów;
- A.W11. uwarunkowania genetyczne grup krwi człowieka oraz konfliktu serologicznego w układzie Rh;
- A.W12. problematykę chorób uwarunkowanych genetycznie;
- A.W13. budowę chromosomów i molekularne podłoże mutagenezy;
- A.W14. zasady dziedziczenia różnej liczby cech, dziedziczenia cech ilościowych, niezależnego dziedziczenia cech i dziedziczenia pozajądrowej informacji genetycznej;
- A.W15. nowoczesne techniki badań genetycznych;
- A.W16. podstawy fizykochemiczne działania zmysłów wykorzystujących fizyczne nośniki informacji (fale dźwiękowe i elektromagnetyczne);
- A.W17. mechanizmy regulacji i biofizyczne podstawy funkcjonowania metabolizmu w organizmie człowieka;
- A.W18. rolę witamin, aminokwasów, nukleozydów, monosacharydów, kwasów karboksylowych i ich pochodnych, wchodzących w skład makrocząsteczek obecnych w komórkach, macierzy zewnątrzkomórkowej i płynach ustrojowych;
- A.W19. wpływ na organizm człowieka czynników zewnętrznych takich jak temperatura, grawitacja, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące, w tym radonu występującego w środowisku;
- A.W20. podstawowe pojęcia z zakresu mikrobiologii i parazytologii oraz metody stosowane w diagnostyce mikrobiologicznej;
- A.W21. klasyfikację drobnoustrojów z uwzględnieniem mikroorganizmów chorobotwórczych i obecnych w mikrobiocie fizjologicznej człowieka;

- A.W22. poszczególne grupy środków leczniczych, główne mechanizmy ich działania, powodowane przez nie przemiany w organizmie człowieka i działania uboczne;
- A.W23. podstawowe zasady farmakoterapii;
- A.W24. poszczególne grupy leków, substancje czynne zawarte w lekach, zastosowanie leków oraz postacie i drogi ich podawania;
- A.W25. wpływ procesów chorobowych na metabolizm i eliminację leków;
- A.W26. działania niepożądane leków, w tym wynikające z ich interakcji, i procedurę zgłaszania działań niepożądanych leków;
- A.W27. zasady wystawiania recept w ramach realizacji zleceń lekarskich;
- A.W28. zasady leczenia krwią, jej składnikami i środkami krwiozastępczymi;
- A.W29. metody obrazowania i zasady przeprowadzania obrazowania tymi metodami oraz zasady ochrony radiologicznej.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- A.U1. posługiwać się w praktyce mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystywać znajomość topografii narządów ciała ludzkiego;
- A.U2. interpretować procesy fizjologiczne, ze szczególnym uwzględnieniem neurohormonalnej regulacji procesów fizjologicznych;
- A.U3. opisywać zmiany w funkcjonowaniu organizmu człowieka jako całości w sytuacji zaburzenia jego homeostazy;
- A.U4. łączyć zmiany morfologiczno-czynnościowe w obrębie tkanek, narządów i układów z objawami klinicznymi i wynikami badań diagnostycznych oraz wskazywać konsekwencje rozwijających się zmian patologicznych dla organizmu człowieka;
- A.U5. szacować ryzyko ujawnienia się danej choroby w oparciu o zasady dziedziczenia i wpływ czynników środowiskowych;
- A.U6. wykorzystywać uwarunkowania chorób genetycznych w profilaktyce chorób;
- A.U7. współuczestniczyć w doborze metod diagnostycznych w poszczególnych stanach klinicznych z wykorzystaniem wiedzy z zakresu biochemii i biofizyki;
- A.U8. współuczestniczyć w zapobieganiu błędom przedlaboratoryjnym;
- A.U9. właściwie interpretować wyniki badań laboratoryjnych;
- A.U10. rozpoznawać najczęściej spotykane mikroorganizmy patogenne oraz pasożyty człowieka na podstawie ich budowy, fizjologii, cykli życiowych oraz wywoływanych przez nie objawów chorobowych;

- A.U11. zaplanować i wykonać podstawowe działania z zakresu diagnostyki mikrobiologicznej oraz zinterpretować uzyskane wyniki;
- A.U12. szacować niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych oraz w różnych stanach klinicznych;
- A.U13. posługiwać się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych;
- A.U14. przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego zleconych przez lekarza;
- A.U15. obliczać dawki leków zgodnie z charakterystyką produktu leczniczego;
- A.U16. stosować zasady ochrony radiologicznej.

NAUKI SPOŁECZNE I HUMANIZM W PIEŁĘGNIARSTWIE (psychologia, socjologia, pedagogika, prawo medyczne, zdrowie publiczne, etyka zawodu pielęgniarki, współpraca i komunikacja w zespole interprofesjonalnym, język obcy)

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- B.W1. psychologiczne podstawy rozwoju człowieka, jego zachowania prawidłowe i zaburzone;
- B.W2. problematykę relacji człowiek - środowisko społeczne, zachowania adaptacyjne i mechanizmy funkcjonowania człowieka w sytuacjach trudnych;
- B.W3. zasady diagnozowania, planowania, realizowania i oceniania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, operacyjnym, pediatrycznym, położniczo-ginekologicznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w szpitalnym oddziale ratunkowym, w intensywnej opiece, opiece paliatywnej i opiece długoterminowej oraz nad pacjentem z chorobą nowotworową;
- B.W4. etapy rozwoju psychicznego człowieka i prawidłowości występujące na poszczególnych etapach tego rozwoju;
- B.W5. pojęcia emocji, motywacji, temperamentu i osobowości, cechy osobowości zdrowej, zaburzenia osobowości;
- B.W6. istotę, strukturę i zjawiska zachodzące w procesie przekazywania i wymiany informacji oraz modele, style i bariery w komunikacji interpersonalnej;

- B.W7. teorie stresu psychologicznego, zależności między stresem a stanem zdrowia oraz inne psychologiczne determinanty zdrowia;
- B.W8. podejście salutogenetyczne i podejście patogenetyczne do zdrowia i choroby;
- B.W9. procesy adaptacji człowieka do życia z chorobą przewlekłą lub o niepomyślnym rokowaniu i uwarunkowania tych procesów;
- B.W10. znaczenie wsparcia społecznego i psychologicznego w zdrowiu i chorobie oraz w sytuacjach szczególnych w opiece zdrowotnej;
- B.W11. techniki radzenia sobie ze stresem, redukowania lęku, metody relaksacji oraz mechanizmy powstawania zespołu wypalenia zawodowego i zapobiegania jego powstaniu;
- B.W12. pojęcia oraz zasady funkcjonowania rodziny, grupy, organizacji, instytucji, populacji, społeczności i ekosystemu;
- B.W13. wybrane obszary odrębności kulturowych i religijnych;
- B.W14. zakres interakcji społecznej i proces socjalizacji oraz działanie lokalnych społeczności i ekosystemu;
- B.W15. pojęcia dewiacji i zaburzenia, ze szczególnym uwzględnieniem patologii dziecięcej;
- B.W16. zjawisko dyskryminacji społecznej, kulturowej, etnicznej oraz ze względu na płeć i wiek;
- B.W17. aktualne i prognozowane zmiany społeczne wpływające na funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia oraz warunki wykonywania zawodu pielęgniarstwa;
- B.W18. postawy społeczne wobec zdrowia i systemu ochrony zdrowia;
- B.W19. podstawowe pojęcia i zagadnienia z zakresu pedagogiki jako nauki stosowanej i procesu wychowania w aspekcie zjawiska społecznego chorowania, zdrowienia, hospitalizacji i umierania;
- B.W20. problematykę prowadzenia edukacji zdrowotnej;
- B.W21. metodykę edukacji zdrowotnej dzieci, młodzieży, dorosłych i osób starszych;
- B.W22. podstawowe pojęcia z zakresu prawa i rolę prawa w funkcjonowaniu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem praw człowieka i prawa pracy;
- B.W23. podstawowe regulacje prawne z zakresu systemu ochrony zdrowia, w tym z zakresu ubezpieczenia zdrowotnego, obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej;
- B.W24. podstawy prawne wykonywania zawodu pielęgniarstwa, w tym prawa i obowiązki pielęgniarstwa oraz formy prawne wykonywania zawodu pielęgniarstwa, organizację

i zadania samorządu zawodowego pielęgniarek i położnych oraz prawa i obowiązki jego członków;

- B.W25. zasady odpowiedzialności pracowniczej, zawodowej, cywilnej i karnej związanej z wykonywaniem zawodu pielęgniarki z uwzględnieniem zdarzenia niepożądanego, przewinienia zawodowego i błędu medycznego;
- B.W26. prawa człowieka, prawa dziecka i prawa pacjenta;
- B.W27. pojęcie zdrowia publicznego i zadania z zakresu zdrowia publicznego;
- B.W28. kulturowe, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania zdrowia publicznego;
- B.W29. podstawowe pojęcia dotyczące zdrowia i choroby;
- B.W30. istotę profilaktyki i prewencji chorób;
- B.W31. zasady funkcjonowania systemów opieki zdrowotnej w Rzeczypospolitej Polskiej i wybranych państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz warunki dostępu do świadczeń zdrowotnych;
- B.W32. swoiste zagrożenia zdrowia występujące w środowisku zamieszkania, nauczania, wychowania, pracy;
- B.W33. międzynarodowe klasyfikacje statystyczne, w tym chorób i problemów zdrowotnych (International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems, ICD-10), funkcjonowania, niepełnosprawności i zdrowia (International Classification of Functioning, Disability and Health, ICF) oraz procedur medycznych;
- B.W34. przedmiot etyki ogólnej i zawodowej pielęgniarki;
- B.W35. istotę podejmowania decyzji etycznych i zasady rozwiązywania dylematów moralnych w pracy pielęgniarki;
- B.W36. problematykę etyki normatywnej, w tym wartości, powinności i sprawności moralnych istotnych w pracy pielęgniarki;
- B.W37. odrębności kulturowe i religijne oraz wynikające z nich potrzeby pacjentów, ich rodzin lub opiekunów oraz zasady interwencji pielęgniarskich zgodnych z etyką zawodową;
- B.W38. Kodeks etyki dla pielęgniarek Międzynarodowej Rady Pielęgniarek (International Council of Nurses, ICN) i Kodeks etyki zawodowej pielęgniarki i położnej Rzeczypospolitej Polskiej;
- B.W39. priorytety pracy zespołowej i czynniki wpływające na efektywność pracy zespołu;

- B.W40. znaczenie motywacji członków zespołu dla jakości i efektywności pracy zespołu;
- B.W41. rolę przywództwa i style zarządzania w pracy zespołowej oraz ich wady i zalety;
- B.W42. proces podejmowania decyzji w zespole;
- B.W43. metody samooceny pracy zespołu;
- B.W44. czynniki zakłócające pracę zespołową i metody rozwiązywania konfliktów w zespole;
- B.W45. zasady efektywnego komunikowania się w zespołach interprofesjonalnych;
- B.W46. zasady nawiązywania kontaktu z pacjentem, jego rodziną lub opiekunem, budowania relacji i przekazywania informacji pacjentowi lub osobie upoważnionej oraz metody usprawniające komunikację z pacjentem, jego rodziną lub opiekunem;
- B.W47. zasady komunikowania się z pacjentem odmiennym kulturowo i o odmiennej orientacji seksualnej, pacjentem niedowidzącym i niewidzącym oraz niedosłyszącym i niesłyszącym;
- B.W48. znaczenie perspektywy pacjenta w opiece pielęgniarskiej, motywowania pacjenta do przestrzegania zaleceń i prozdrowotnego stylu życia;
- B.W49. metody okazywania empatii pacjentowi, jego rodzinie lub opiekunowi;
- B.W50. zasady postępowania oraz radzenia sobie w przypadku mobbingu, dyskryminacji i innych zachowań patologicznych w środowisku pracy.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- B.U1. rozpoznawać zachowania prawidłowe, zaburzone i patologiczne;
- B.U2. rozpoznawać zaburzenia w funkcjonowaniu społecznym człowieka oraz oceniać proces adaptacji człowieka w różnych kontekstach zdrowia i choroby, a także wskazywać rolę wsparcia społecznego i psychologicznego w opiece nad człowiekiem zdrowym i chorym;
- B.U3. oceniać związek choroby i hospitalizacji ze stanem fizycznym i psychicznym człowieka;
- B.U4. oceniać funkcjonowanie człowieka w sytuacjach trudnych takich jak stres, frustracja, konflikt, trauma, żałoba, przemoc fizyczna, przemoc seksualna, wprowadzać elementarne formy pomocy psychologicznej oraz informować o specjalistycznych formach pomocy;

- B.U5. identyfikować błędy i bariery w procesie komunikowania się w sytuacjach trudnych, wykazywać umiejętność aktywnego słuchania oraz tworzyć warunki do prawidłowej komunikacji z pacjentem i członkami zespołu interprofesjonalnego;
- B.U6. wykorzystywać techniki komunikacji werbalnej i pozawerbalnej w praktyce pielęgniarstwa;
- B.U7. wskazywać i stosować właściwe techniki redukowania lęku i metody relaksacyjne;
- B.U8. stosować techniki zapobiegania zespołowi wypalenia zawodowego oraz rozwijać zasoby osobiste umożliwiające radzenie sobie z zespołem wypalenia zawodowego;
- B.U9. stosować techniki radzenia sobie w sytuacjach trudnych w pracy zawodowej pielęgniarki takich jak ciężka choroba pacjenta, śmierć, błąd medyczny, przemoc fizyczna i psychiczna;
- B.U10. proponować działania zapobiegające dyskryminacji, rasizmowi i dysfunkcjonalnościom w różnych grupach społecznych w oparciu o zasady humanizmu;
- B.U11. diagnozować czynniki wpływające na sytuację zdrowotną jednostki w obrębie rodziny i społeczności lokalnej;
- B.U12. rozpoznawać potrzeby edukacyjne w grupach odbiorców usług pielęgniarstwa;
- B.U13. opracowywać programy edukacyjne w zakresie działań prozdrowotnych dla różnych grup odbiorców usług pielęgniarstwa;
- B.U14. stosować przepisy prawa dotyczące realizacji praktyki zawodowej pielęgniarki oraz praw pacjenta i zasad bezpieczeństwa;
- B.U15. analizować światowe trendy dotyczące ochrony zdrowia w aspekcie najnowszych danych epidemiologicznych i demograficznych;
- B.U16. analizować funkcjonowanie systemów opieki zdrowotnej w Rzeczypospolitej Polskiej i wybranych państwach członkowskich Unii Europejskiej;
- B.U17. stosować międzynarodowe klasyfikacje statystyczne, w tym chorób i problemów zdrowotnych (ICD-10), funkcjonowania, niepełnosprawności i zdrowia (ICF) oraz procedur medycznych;
- B.U18. rozwiązywać dylematy etyczne i moralne występujące w praktyce zawodowej pielęgniarki;

- B.U19. rozpoznawać potrzeby pacjentów, ich rodzin lub opiekunów w zakresie odrębności kulturowych i religijnych oraz podejmować interwencje zgodne z zasadami etyki zawodowej pielęgniarki;
- B.U20. korzystać z wybranych modeli organizowania pracy własnej i zespołu oraz planować pracę zespołu i motywować członków zespołu do pracy;
- B.U21. identyfikować czynniki zakłócające pracę zespołu i wskazywać sposoby zwiększenia efektywności w pracy zespołowej;
- B.U22. wskazywać sposoby rozwiązywania problemów przedstawianych przez członków zespołu;
- B.U23. stosować zasady prawidłowej i efektywnej komunikacji z członkami zespołu interprofesjonalnego;
- B.U24. korzystać z piśmiennictwa medycznego w języku angielskim, a w przypadku prowadzenia kształcenia w języku angielskim - z piśmiennictwa medycznego w innym języku obcym;
- B.U25. porozumiewać się w języku angielskim, a w przypadku prowadzenia kształcenia w języku angielskim - w innym języku obcym, na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

NAUKI W ZAKRESIE PODSTAW OPIEKI PIELĘGNIARSKIEJ (podstawy pielęgniarstwa, promocja zdrowia, pielęgniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej, dietetyka, organizacja pracy pielęgniarki, badanie fizykalne w praktyce zawodowej pielęgniarki, zakażenia szpitalne, zasoby i system informacji w ochronie zdrowia, zajęcia fakultatywne do wyboru: język migowy lub telemedycyna i e-zdrowie)

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- C.W1. uwarunkowania rozwoju pielęgniarstwa na tle transformacji opieki pielęgniarstwa i profesjonalizacji współczesnego pielęgniarstwa;
- C.W2. pojęcie pielęgnowania, w tym wspierania, pomagania i towarzyszenia oraz rolę pacjenta w realizacji opieki pielęgniarstwa;
- C.W3. definicję zawodu pielęgniarki według Międzynarodowej Rady Pielęgniarek (ICN), funkcje i zadania zawodowe pielęgniarki według Światowej Organizacji Zdrowia (World Health Organization, WHO);
- C.W4. proces pielęgnowania (definicję, etapy, zasady) oraz metody organizacji pracy, w tym w ramach podstawowej opieki pielęgniarstwa (primary nursing), jej istotę

i odrębności, z uwzględnieniem ich wpływu na jakość opieki pielęgniarskiej i rozwój praktyki pielęgniarskiej;

- C.W5. klasyfikacje praktyki pielęgniarskiej (Międzynarodowa Klasyfikacja Praktyki Pielęgniarskiej International Classification for Nursing Practice, ICNP, oraz Międzynarodowa Klasyfikacja Diagnoz Pielęgniarskich według NANDA NANDA's International Nursing Diagnoses, North American Nursing Diagnosis Association, NANDA);
- C.W6. istotę opieki pielęgniarskiej opartej o wybrane założenia teoretyczne (Florence Nightingale, Virginia Henderson, Dorothea Orem, Callista Roy, Betty Neuman);
- C.W7. istotę, cel, wskazania, przeciwwskazania, powikłania, niebezpieczeństwa, obowiązujące zasady i technikę wykonywania podstawowych czynności pielęgniarskich w ramach świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych zgodnie z obowiązującymi wytycznymi;
- C.W8. zadania pielęgniarki w opiece nad pacjentem zdrowym, zagrożonym chorobą i chorym, w tym o niepomyślnym rokowaniu;
- C.W9. zakres i charakter opieki pielęgniarskiej w przypadku deficytu samoopieki, zaburzonego komfortu i zaburzonej sfery psychoruchowej pacjenta;
- C.W10. zakres opieki pielęgniarskiej i interwencji pielęgniarskich w wybranych diagnozach pielęgniarskich;
- C.W11. udział pielęgniarki w zespole interprofesjonalnym w procesie promocji zdrowia, profilaktyki, diagnozowania, leczenia i rehabilitacji;
- C.W12. zasady udzielania pomocy w stanach zagrożenia zdrowotnego;
- C.W13. koncepcje i założenia promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej;
- C.W14. zadania pielęgniarki w promocji zdrowia i zasady konstruowania programów promocji zdrowia;
- C.W15. strategie promocji zdrowia o zasięgu lokalnym, krajowym i światowym;
- C.W16. organizację i funkcjonowanie podstawowej opieki zdrowotnej w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach, z uwzględnieniem zadań i uprawnień zawodowych pielęgniarki oraz innych pracowników systemu ochrony zdrowia;
- C.W17. warunki realizacji i zasady finansowania świadczeń pielęgniarskich w podstawowej opiece zdrowotnej;
- C.W18. metody oceny środowiska zamieszkania, nauczania i wychowania w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych i planowania opieki;

- C.W19. zasady koordynowania procesu udzielania świadczeń zdrowotnych w podstawowej opiece zdrowotnej;
- C.W20. szczepienia ochronne i rodzaje szczepionek wynikające z obowiązującego programu szczepień ochronnych w Rzeczypospolitej Polskiej oraz ich działanie;
- C.W21. standardy przeprowadzania badań kwalifikacyjnych do szczepień ochronnych przeciw grypie, wirusowemu zapaleniu wątroby (WZW), tężcowi, COVID-19 i wykonywania szczepień ochronnych przeciw grypie, WZW, tężcowi, COVID-19, pneumokokom, wściekliźnie oraz innych obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych zgodnie z przepisami prawa w zakresie szczepień ochronnych, z zapewnieniem zasad bezpieczeństwa pacjentowi oraz sobie;
- C.W22. procedury stosowane w sytuacji wystąpienia NOP oraz zasady prowadzenia sprawozdawczości w zakresie szczepień ochronnych;
- C.W23. zapotrzebowanie na energię, składniki odżywcze i wodę u człowieka zdrowego oraz chorego w różnym wieku i stanie zdrowia;
- C.W24. zasady żywienia osób zdrowych i chorych w różnym wieku, żywienia dojelitowego i pozajelitowego oraz podstawy edukacji żywieniowej;
- C.W25. klasyfikację i rodzaje diet;
- C.W26. zasady oceny stanu odżywienia oraz przyczyny i rodzaje niedożywienia;
- C.W27. podstawy dietoterapii w najczęściej występujących chorobach dietozależnych u dzieci i dorosłych;
- C.W28. środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego;
- C.W29. pojęcia stanowiska pracy, zakresu obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności na pielęgniarskich stanowiskach pracy;
- C.W30. przepisy prawa dotyczące czasu pracy, pracy zmianowej, rozkładu czasu pracy i obciążenia na pielęgniarskich stanowiskach pracy;
- C.W31. podstawowe metody organizacji opieki pielęgniarskiej i ich znaczenie dla zapewnienia jakości tej opieki;
- C.W32. podstawy zarządzania, etapy planowania pracy własnej i podległego personelu;
- C.W33. zakresy uprawnień zawodowych i kwalifikacje w pielęgniarstwie, możliwości planowania kariery zawodowej i uwarunkowania własnego rozwoju zawodowego;
- C.W34. uwarunkowania zapewnienia jakości opieki pielęgniarskiej oraz zasady zarządzania jakością tej opieki;
- C.W35. zasady tworzenia i rozwoju różnych form działalności zawodowej pielęgniarki;

- C.W36. pojęcie, zasady i sposób badania podmiotowego i jego dokumentowania;
- C.W37. system opisu objawów i dolegliwości pacjenta według schematów OLD CART (Onset - objawy/dolegliwości, Location - umiejscowienie, Duration - czas trwania, Character - charakter, Agravating/Alleviating factors - czynniki nasilające/łagodzące, Radiation - promieniowanie, Timing - moment wystąpienia), FIFE (Feelings - uczucia, Ideas - idee, Function - funkcja, Expectations - oczekiwania), SAMPLE (Symptoms - objawy, Allergies - alergie, Medications - leki, Past medical history - przebyte choroby/przeszłość medyczna, Last meal - ostatni posiłek, Events prior to injury/illness - zdarzenia przed wypadkiem/zachorowaniem);
- C.W38. system opisu rozpoznania stanu zdrowia pacjenta dla potrzeb opieki sprawowanej przez pielęgniarkę PES (Problem - problem, Etiology - etiologia, Symptom - objaw);
- C.W39. znaczenie uwarunkowań kulturowych i społecznych w ocenie stanu zdrowia;
- C.W40. metody i techniki kompleksowego badania fizykalnego i jego dokumentowania;
- C.W41. zasady przygotowania pacjenta do badania EKG i technikę wykonania badania EKG, EKG prawokomorowego oraz EKG z odprowadzeniami dodatkowymi;
- C.W42. zasady rozpoznawania w zapisie EKG załamków P, Q, R, S, T, U cech prawidłowego zapisu i cech podstawowych zaburzeń (zaburzenia rytmu serca, zaburzenia przewodnictwa, elektrolitowe, niedokrwienie i martwica mięśnia sercowego);
- C.W43. rodzaj sprzętu i sposób jego przygotowania do wykonania spirometrii oraz zasady wykonania tego badania;
- C.W44. znaczenie wyników badania podmiotowego i badania fizykalnego w formułowaniu oceny stanu zdrowia pacjenta dla potrzeb opieki pielęgniarskiej;
- C.W45. sposoby przeprowadzania badania podmiotowego i badania fizykalnego przez pielęgniarkę z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności oraz sposoby gromadzenia danych o stanie zdrowia pacjenta z wykorzystaniem technologii cyfrowych;
- C.W46. pojęcie zakażeń związanych z opieką zdrowotną, ich źródła, patogeny zakażeń szpitalnych, ich rezerwuary, drogi szerzenia się i łańcuch epidemiczny;
- C.W47. organizację nadzoru nad zakażeniami w podmiocie leczniczym oraz metody kontroli zakażeń, z uwzględnieniem roli pielęgniarki epidemiologicznej;

- C.W48. zasady profilaktyki oraz mechanizm i sposoby postępowania w zakażeniu odcewnikowym krwi, szpitalnym zapaleniu płuc, zakażeniu układu moczowego, zakażeniu układu pokarmowego o etiologii *Clostridioides difficile*, zakażeniu miejsca operowanego, zakażeniu ran przewlekłych i zakażeniu ogólnoustrojowym oraz zasady postępowania aseptycznego i antyseptycznego w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym;
- C.W49. zasady budowy i funkcjonowania Systemu Informacji Medycznej (SIM), dziedzinowych systemów teleinformatycznych oraz rejestrów medycznych, a także zasady ich współdziałania;
- C.W50. metody, narzędzia i techniki pozyskiwania danych oraz ich wykorzystanie w praktyce zawodowej pielęgniarstwa;
- C.W51. podstawy języka migowego, znaki daktylograficzne i ideograficzne, w zakresie niezbędnym do gromadzenia informacji o sytuacji zdrowotnej pacjenta;
- C.W52. systemy telemedyczne i e-zdrowia oraz ich znaczenie dla usprawnienia udzielania świadczeń zdrowotnych, w tym świadczeń pielęgniarstwa;
- C.W53. rodzaje systemów telemedycznych z uwzględnieniem podziału na systemy synchroniczne i asynchroniczne;
- C.W54. narzędzia techniczne wykorzystywane w systemach telemedycznych i e-zdrowia;
- C.W55. zakres i zasady udziału pielęgniarstwa w udzielaniu świadczeń zdrowotnych przy użyciu systemów telemedycznych i e-zdrowia.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- C.U1. stosować wybraną metodę pielęgnowania w opiece nad pacjentem;
- C.U2. gromadzić informacje metodą wywiadu, obserwacji, pomiarów, badania fizykalnego i analizy dokumentacji w celu rozpoznania stanu zdrowia pacjenta, a także interpretować i dokumentować uzyskane wyniki dla potrzeb diagnozy pielęgniarstwa;
- C.U3. ustalać plan opieki pielęgniarstwa oraz realizować go wspólnie z pacjentem, jego rodziną lub opiekunem;
- C.U4. monitorować stan zdrowia pacjenta podczas pobytu w szpitalu lub innych jednostkach organizacyjnych systemu ochrony zdrowia;
- C.U5. dokonywać wstępnej, bieżącej i końcowej oceny stanu zdrowia pacjenta (stan, problemy, potrzeby) i ewaluacji podejmowanych interwencji pielęgniarstwa;

- C.U6. wykonać pomiar glikemii i ciał ketonowych we krwi z użyciem glukometru, pomiar glukozy i ciał ketonowych w moczu z użyciem pasków diagnostycznych, pomiar cholesterolu we krwi oraz wykonać inne testy paskowe;
- C.U7. wykonywać procedurę higienicznego mycia i dezynfekcji rąk, zakładać i zdejmować rękawice medyczne jednorazowego użycia, zakładać odzież operacyjną, stosować zasady aseptyki i antyseptyki, postępować z odpadami medycznymi oraz stosować środki ochrony indywidualnej i procedurę poekspozycyjną;
- C.U8. przygotować narzędzia i sprzęt medyczny do realizacji procedur oraz skontrolować skuteczność sterylizacji;
- C.U9. prowadzić, dokumentować i oceniać bilans płynów pacjenta;
- C.U10. wykonywać u pacjenta w różnym wieku pomiar temperatury ciała, tętna, oddechu, ciśnienia tętniczego krwi, ośrodkowego ciśnienia żylnego, saturacji, szczytowego przepływu wydechowego oraz pomiary antropometryczne (pomiar masy ciała, wzrostu lub długości ciała, obwodów: głowy, klatki piersiowej, talii, wskaźnika masy ciała (Body Mass Index, BMI), wskaźników dystrybucji tkanki tłuszczowej: stosunek obwodu talii do obwodu bioder (Waist Hip Ratio, WHR), stosunek obwodu talii do wzrostu (Waist to Height Ratio, WHtR), grubości fałdów skórno-tłuszczowych, obwodów brzucha i kończyn) oraz interpretować ich wyniki;
- C.U11. pobierać materiał do badań laboratoryjnych i mikrobiologicznych oraz asystować lekarzowi przy badaniach diagnostycznych;
- C.U12. wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych;
- C.U13. stosować zabiegi przeciwzapalne;
- C.U14. przechowywać i przygotowywać leki zgodnie z obowiązującymi standardami farmakoterapii i standardami opieki pielęgniarskiej;
- C.U15. obliczyć dawkę leku, samodzielnie podawać pacjentowi leki różnymi drogami zgodnie z uprawnieniami zawodowymi pielęgniarki lub pisemnym zleceniem lekarza, oraz produkty lecznicze z zestawów przeciwwstrząsowych ratujących życie, a także uczestniczyć w zabiegu podaży toksyny botulinowej przez lekarza w procedurach medycznych w leczeniu spastyczności;
- C.U16. wystawiać recepty na leki, w tym recepturowe, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyroby medyczne w ramach kontynuacji leczenia w ramach realizacji zleceń lekarskich;

- C.U17. uczestniczyć w przetaczaniu krwi i jej składników oraz preparatów krwiozastępczych;
- C.U18. wykonywać szczepienia przeciw grypie, WZW, tężcowi, COVID-19, pneumokokom, wściekliźnie oraz inne obowiązkowe i zalecane szczepienia ochronne zgodnie z przepisami prawa;
- C.U19. rozpoznawać i klasyfikować NOP oraz charakteryzować miejscowe i uogólnione reakcje organizmu występujące u pacjenta, a także podejmować stosowne działania;
- C.U20. wykonać testy skórne i próby uczuleniowe;
- C.U21. wykonywać płukanie jamy ustnej, gardła, oka, ucha, żołądka, pęcherza moczowego, przetoki jelitowej i rany;
- C.U22. zakładać i usuwać cewnik z żył obwodowych, w tym żyły szyjnej zewnętrznej, wykonywać kroplowe wlewy dożylnie oraz monitorować i pielęgnować miejsce wkłucia obwodowego;
- C.U23. dobrać i stosować dostępne metody karmienia pacjenta (doustnie, przez zgłębnik do żołądka lub przetokę odżywczą);
- C.U24. przemieszczać i pozycjonować pacjenta z wykorzystaniem różnych technik, metod i sprzętu, z zastosowaniem zasad bezpieczeństwa pacjenta i swojego;
- C.U25. wystawiać zlecenia na wyroby medyczne w ramach kontynuacji zlecenia lekarskiego;
- C.U26. prowadzić gimnastykę oddechową oraz wykonywać drenaż ułożeniowy, inhalację i odśluzowywanie dróg oddechowych;
- C.U27. podać pacjentowi doraźnie tlen z wykorzystaniem różnych metod oraz uczestniczyć w tlenoterapii z wykorzystaniem dostępu do centralnej instalacji gazów medycznych, butli z tlenem lub koncentratora tlenu;
- C.U28. wykonywać nacieranie, oklepywanie, ćwiczenia bierne i czynne;
- C.U29. wykonywać zabiegi higieniczne u dziecka i dorosłego, pielęgnować skórę i jej wytwory oraz błony śluzowe z zastosowaniem środków farmakologicznych i materiałów medycznych, w tym stosować kąpiele lecznicze;
- C.U30. oceniać ryzyko rozwoju odleżyn i stosować działania profilaktyczne;
- C.U31. wykonywać zabiegi doodbytnicze;
- C.U32. pielęgnować przetoki jelitowe i moczowe, w tym stosować zasady i techniki zakładania oraz wymiany worka stomijnego i środki do pielęgnacji przetok;

- C.U33. zakładać cewnik do pęcherza moczowego, monitorować diurezę, usuwać cewnik i prowokować mikcję;
- C.U34. zakładać zgłębnik do żołądka, monitorować jego położenie i drożność, usuwać go oraz wymienić PEG (niskoprofilową gastrostomię balonową);
- C.U35. wystawiać zlecenia na środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego;
- C.U36. dobrać rodzaj i technikę zakładania bandażu i innych materiałów opatrunkowych oraz je stosować;
- C.U37. zakładać odzież operacyjną;
- C.U38. założyć opatrunek na ranę, zmienić go lub zdjąć;
- C.U39. usunąć szwy z rany;
- C.U40. prowadzić dokumentację medyczną, w tym w postaci elektronicznej, oraz posługiwać się nią i zabezpieczać zgodnie z przepisami prawa;
- C.U41. udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia;
- C.U42. doraźnie unieruchamiać złamania kości, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowywać pacjenta do transportu;
- C.U43. doraźnie tamować krwawienia i krwotoki;
- C.U44. oceniać potencjał zdrowotny pacjenta i jego rodziny z wykorzystaniem narzędzi pomiaru;
- C.U45. oceniać rozwój psychofizyczny dziecka, wykonywać testy przesiewowe i wykrywać zaburzenia w rozwoju;
- C.U46. ocenić sytuację zdrowotną dorosłego wymagającego pomocy w ramach podstawowej opieki zdrowotnej i ustalić plan działania;
- C.U47. dobierać metody i formy profilaktyki i prewencji chorób, kształtować zachowania zdrowotne różnych grup społecznych oraz opracowywać i wdrażać indywidualne programy promocji zdrowia pacjentów, rodzin i grup społecznych;
- C.U48. rozpoznawać uwarunkowania zachowań zdrowotnych pacjenta i czynniki ryzyka chorób wynikających ze stylu życia;
- C.U49. organizować izolację pacjentów z chorobą zakaźną w miejscach publicznych i w warunkach domowych;

- C.U50. implementować indywidualny plan opieki medycznej (IPOM) do opieki nad pacjentem oraz koordynować indywidualną opiekę w środowisku zamieszkania pacjenta;
- C.U51. planować opiekę nad pacjentem i jego rodziną z wykorzystaniem klasyfikacji praktyki pielęgniarskiej (ICNP, NANDA), oceny wydolności opiekuńczo-pielęgnacyjnej oraz ekomapy środowiska;
- C.U52. przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w ramach kontynuacji leczenia;
- C.U53. uczyć pacjenta samokontroli stanu zdrowia;
- C.U54. udzielać świadczeń zdrowotnych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej;
- C.U55. oceniać środowisko zamieszkania, nauczania i wychowania w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych i planowania opieki;
- C.U56. oceniać stan odżywienia organizmu z wykorzystaniem metod antropometrycznych, biochemicznych i badania podmiotowego oraz prowadzić poradnictwo w zakresie żywienia;
- C.U57. stosować i zlecać diety terapeutyczne;
- C.U58. dobierać środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wystawiać na nie recepty w ramach realizacji zleceń lekarskich oraz udzielać informacji na temat ich stosowania;
- C.U59. podejmować decyzje dotyczące doboru metod pracy oraz współpracy w zespole;
- C.U60. monitorować zagrożenia w pracy pielęgniarki i czynniki sprzyjające występowaniu chorób zawodowych oraz wypadków przy pracy;
- C.U61. współuczestniczyć w opracowywaniu standardów i procedur praktyki pielęgniarskiej oraz monitorować jakość opieki pielęgniarskiej;
- C.U62. nadzorować i oceniać pracę podległego personelu;
- C.U63. planować własny rozwój zawodowy i rozwijać umiejętności aktywnego poszukiwania pracy oraz analizować różne formy działalności zawodowej pielęgniarki;
- C.U64. przeprowadzić badanie podmiotowe pacjenta, analizować i interpretować jego wyniki; C.U65. dobierać i stosować narzędzia klinimetryczne do oceny stanu pacjenta;
- C.U66. rozpoznawać i interpretować podstawowe odrębności w badaniu dziecka i dorosłego, w tym osoby starszej;

- C.U67. wykorzystywać techniki badania fizykalnego do oceny fizjologicznych i patologicznych funkcji skóry, narządów zmysłów, głowy, klatki piersiowej, gruczołów piersiowych pacjenta (badanie i samobadanie), jamy brzusznej, narządów płciowych, układu sercowo-naczyniowego, układu oddechowego, obwodowego układu krążenia, układu mięśniowo-szkieletowego i układu nerwowego oraz dokumentować wyniki badania fizykalnego i wykorzystywać je do oceny stanu zdrowia pacjenta;
- C.U68. przeprowadzać kompleksowe badanie fizykalne pacjenta, dokumentować wyniki badania oraz dokonywać ich analizy dla potrzeb opieki pielęgniarskiej, zastosować ocenę kompleksową stanu zdrowia pacjenta według schematu cztery A (Analgesia - znieczulenie, Activity of daily living - aktywność życia, Adverse effects - działania niepożądane, Aberrant behaviors - działania niepożądane związane z lekami), stosować system opisu rozpoznania stanu zdrowia pacjenta dla potrzeb opieki pielęgniarskiej PES oraz oceniać kompletność zgromadzonych informacji dotyczących sytuacji zdrowotnej pacjenta według schematu SOAP (Subjective - dane subiektywne, Objective - dane obiektywne, Assessment - ocena, Plan/Protocol - plan działania);
- C.U69. gromadzić dane o stanie zdrowia pacjenta z wykorzystaniem technologii cyfrowych;
- C.U70. wykonywać badanie EKG u pacjenta w różnym wieku w spoczynku, interpretować składowe prawidłowego zapisu czynności bioelektrycznej serca, rozpoznawać zaburzenia zagrażające zdrowiu i życiu;
- C.U71. wykonać badanie spirometryczne i dokonać wstępnej oceny wyniku badania u pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia;
- C.U72. stosować zasady zapobiegania zakażeniom związanym z opieką zdrowotną i zwalczania ich;
- C.U73. stosować zasady zapobiegania zakażeniom odczynnikowym krwi, szpitalnemu zapaleniu płuc, zakażeniom układu moczowego, zakażeniom układu pokarmowego o etiologii *Clostridioides difficile*, zakażeniom miejsca operowanego, zakażeniom ran przewlekłych i zakażeniu ogólnoustrojowemu;
- C.U74. stosować środki ochrony indywidualnej niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa swojego, pacjentów i współpracowników przed zakażeniami związanymi z opieką zdrowotną oraz wdrażać odpowiedni rodzaj izolacji pacjentów;

- C.U75. interpretować i stosować założenia funkcjonalne systemów informacji w ochronie zdrowia z wykorzystaniem zaawansowanych metod i technologii informatycznych w wykonywaniu i kontraktowaniu świadczeń zdrowotnych;
- C.U76. posługiwać się dokumentacją medyczną oraz przestrzegać zasad bezpieczeństwa i poufności informacji medycznej oraz ochrony danych osobowych;
- C.U77. posługiwać się językiem migowym i innymi sposobami oraz środkami komunikowania się w opiece nad pacjentem niedosłyszającym i niesłyszającym;
- C.U78. stosować narzędzia wykorzystywane w systemach telemedycznych i e-zdrowia;
- C.U79. dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi teleinformatycznych do gromadzenia danych;
- C.U80. wspierać pacjenta w zakresie wykorzystywania systemów teleinformatycznych do samoopieki w stanie zdrowia i stanie choroby.

NAUKI W ZAKRESIE OPIEKI SPECJALISTYCZNEJ (choroby wewnętrzne i pielęgniarstwo internistyczne, chirurgia, blok operacyjny i pielęgniarstwo chirurgiczne, pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne, położnictwo, ginekologia i pielęgniarstwo położniczo-ginekologiczne, geriatryka i pielęgniarstwo geriatryczne, neurologia i pielęgniarstwo neurologiczne, psychiatryka i pielęgniarstwo psychiatryczne, medycyna ratunkowa i pielęgniarstwo ratunkowe, anestezjologia i pielęgniarstwo w intensywnej opiece, opieka paliatywna, pielęgniarstwo w opiece długoterminowej, podstawy rehabilitacji, badania naukowe w pielęgniarstwie)

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- D.W1. czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;
- D.W2. etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach, w tym w chorobach nowotworowych;
- D.W3. rodzaje badań diagnostycznych, ich znaczenie kliniczne i zasady ich zlecania oraz uprawnienia zawodowe pielęgniarki w zakresie wystawiania skierowań na badania diagnostyczne w poszczególnych stanach klinicznych;
- D.W4. zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w ich trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;

- D.W5. zasady i zakres farmakoterapii w poszczególnych stanach klinicznych;
- D.W6. właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy organizmu pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;
- D.W7. zasady organizacji opieki specjalistycznej (internistycznej, chirurgicznej, w bloku operacyjnym, pediatrycznej, geriatrycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, w szpitalnym oddziale ratunkowym, intensywnej opieki, opieki paliatywnej i długoterminowej oraz nad pacjentem z chorobą nowotworową);
- D.W8. standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;
- D.W9. reakcje pacjenta w różnym wieku na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację;
- D.W10. metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie;
- D.W11. zasady żywienia pacjentów z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przedi pooperacyjnych według obowiązujących wytycznych, zaleceń i protokołów (Enhanced Recovery After Surgery, ERAS);
- D.W12. rodzaje i zasady stosowania środków specjalnego przeznaczenia żywieniowego w określonych stanach klinicznych;
- D.W13. zasady opieki nad pacjentami z przetokami odżywczymi, w szczególności przezskórną endoskopową gastrostomią (Percutaneous Endoscopic Gastrostomy, PEG), gastostomią, mikrojejunostomią, przetokami wydalniczymi (kolostomią, ileostomią, urostomią) oraz przetokami powstałymi w wyniku powikłań;
- D.W14. zasady przygotowania pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie pilnym i planowym, w chirurgii jednego dnia oraz zasady opieki nad pacjentem po zabiegu operacyjnym w celu zapobiegania wczesnym i późnym powikłaniom;
- D.W15. czynniki zwiększające ryzyko okołooperacyjne;
- D.W16. zasady obserwacji pacjenta po zabiegu operacyjnym obejmującej monitorowanie w zakresie podstawowym i rozszerzonym;
- D.W17. metody i skale oceny bólu ostrego i oceny poziomu sedacji;
- D.W18. patofizjologię, objawy kliniczne, przebieg, leczenie i rokowanie chorób wieku rozwojowego: chorób układu oddechowego, układu krążenia, układu

- nerwowego, układu moczowego, układu pokarmowego oraz chorób endokrynologicznych, metabolicznych, alergicznych i chorób krwi;
- D.W19. patofizjologię, objawy kliniczne chorób i stanów zagrożenia życia noworodka, w tym wcześniaka oraz istotę opieki pielęgniarstwa w tym zakresie;
- D.W20. cel i zasady opieki prekoncepcyjnej oraz zasady planowania opieki nad kobietą w ciąży fizjologicznej;
- D.W21. okresy porodu, zasady postępowania w sytuacji porodu nagłego oraz zasady opieki nad kobietą w położu;
- D.W22. etiopatogenezę schorzeń ginekologicznych;
- D.W23. proces starzenia się w aspekcie biologicznym, psychologicznym, społecznym i ekonomicznym;
- D.W24. patofizjologię, objawy kliniczne, przebieg, leczenie i rokowanie chorób wieku podeszłego: zespołu otępiennego, majaczenia, depresji, zaburzeń chodu i równowagi, niedożywienia, osteoporozy, hipotonii ortostatycznej, chorób narządu wzroku i narządu słuchu, inkontynencji oraz urazów doznanych w wyniku upadków;
- D.W25. narzędzia i skale do całościowej oceny geriatrycznej i oceny wsparcia osób starszych oraz ich rodzin lub opiekunów;
- D.W26. zasady usprawniania i aktywizacji osób starszych;
- D.W27. metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności;
- D.W28. etiopatogenezę i objawy kliniczne podstawowych zaburzeń psychicznych u dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym osób starszych;
- D.W29. możliwości budowania relacji terapeutycznej, stosowania komunikacji terapeutycznej, psychoterapii elementarnej i innych metod wsparcia oraz terapii pacjentów z zaburzeniami psychicznymi (dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym osób starszych), z uwzględnieniem wszystkich poziomów świadczeń zdrowotnych (ambulatoryjnych, pośrednich, szpitalnych oraz w środowisku życia pacjenta);
- D.W30. zasady obowiązujące przy zastosowaniu przymusu bezpośredniego;
- D.W31. standardy i procedury postępowania w stanach nagłych oraz obowiązujące wytyczne Polskiej Rady Resuscytacji (Polish Resuscitation Council, PRC) i Europejskiej Rady Resuscytacji (European Resuscitation Council, ERC);
- D.W32. algorytmy postępowania resuscytacyjnego w zakresie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (Basic Life Support, BLS) i zaawansowanych zabiegów

resuscytacyjnych (Advanced Life Support, ALS) zgodnie z wytycznymi PRC i ERC;

- D.W33. zasady organizacji i funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne;
- D.W34. procedury zabezpieczenia medycznego w zdarzeniach masowych, katastrofach i innych sytuacjach szczególnych oraz zasady zapewnienia bezpieczeństwa osobom udzielającym pomocy, poszkodowanym i świadkom zdarzenia;
- D.W35. zadania realizowane na stanowisku pielęgniarki w szpitalnym oddziale ratunkowym;
- D.W36. zasady przyjęcia chorego do szpitalnego oddziału ratunkowego i systemy segregacji medycznej mające zastosowanie w tym oddziale;
- D.W37. postępowanie ratownicze w szpitalnym oddziale ratunkowym w schorzeniach nagłych w zależności od jednostki chorobowej oraz wskazania do przyrządowego udrażniania dróg oddechowych metodami nadgłośniowymi;
- D.W38. metody znieczulenia i zasady opieki nad pacjentem po znieczuleniu;
- D.W39. patofizjologię i objawy kliniczne chorób stanowiących zagrożenie dla życia (niewydolność oddechowa, niewydolność krążenia, zaburzenia układu nerwowego, wstrząs, sepsa);
- D.W40. działania prewencyjne zaburzeń snu u chorego, w tym w intensywnej opiece, oraz stany deliryczne, ich przyczyny i następstwa;
- D.W41. zasady profilaktyki powikłań związanych ze stosowaniem inwazyjnych technik diagnostycznych i terapeutycznych u pacjentów w stanie zagrożenia życia;
- D.W42. proces umierania, objawy zbliżającej się śmierci i zasady opieki w ostatnich godzinach życia pacjentów z chorobami niepoddającymi się leczeniu;
- D.W43. organizację udzielania świadczeń zdrowotnych, zasady przyjęć i pobytu pacjentów w zakładach opieki długoterminowej;
- D.W44. rolę i zadania pielęgniarki opieki długoterminowej w zapewnieniu kompleksowej opieki i leczenia pacjentów oraz zasady współpracy z instytucjami opieki zdrowotnej i społecznej;
- D.W45. światowe kierunki rozwoju opieki długoterminowej z uwzględnieniem wykorzystania najnowszych technologii medycznych i cyfrowych;
- D.W46. podstawowe kierunki rehabilitacji leczniczej i zawodowej;
- D.W47. przebieg i sposoby postępowania rehabilitacyjnego w różnych chorobach;

- D.W48. znaczenie badań naukowych dla praktyki pielęgniarstwa i rozwoju zawodu pielęgniarki;
- D.W49. pielęgniarstwo organizacje naukowe i ich rolę w badaniach naukowych;
- D.W50. przedmiot, cel i obszar badań naukowych oraz paradygmaty pielęgniarstwa;
- D.W51. metody i techniki prowadzenia badań naukowych w pielęgniarstwie;
- D.W52. zasady etyki w prowadzeniu badań naukowych i podstawowe regulacje prawne z zakresu prawa autorskiego i prawa ochrony własności intelektualnej w działalności zawodowej pielęgniarki;
- D.W53. podstawowe zasady udziału pacjentów i personelu medycznego w badaniach klinicznych.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- D.U1. gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;
- D.U2. stosować skale i kwestionariusze do oceny stanu pacjenta lub jego wydolności funkcjonalnej w określonych sytuacjach zdrowotnych;
- D.U3. dokonywać różnymi technikami pomiaru parametrów życiowych (w tym ciśnienia tętniczego na tętnicach kończyn górnych i dolnych, oddechu, temperatury ciała, saturacji, świadomości) i oceniać uzyskane wyniki oraz wykorzystywać je do planowania opieki w różnych stanach klinicznych;
- D.U4. przeprowadzić kompleksowe badanie podmiotowe i badanie fizykalne w różnych stanach klinicznych do planowania i realizacji opieki pielęgniarstwa;
- D.U5. oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i nefarmakologiczne metody postępowania przeciwbólowego;
- D.U6. asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych jam ciała (nakłucia jamy brzusznej, nakłucia jamy opłucnowej, pobierania szpiku, punkcji lędźwiowej) oraz endoskopii;
- D.U7. przygotowywać i podawać pacjentowi leki różnymi drogami zgodnie z posiadanymi uprawnieniami zawodowymi pielęgniarki lub pisemnym zleceniem lekarza w określonych stanach klinicznych oraz produkty lecznicze z zestawów przeciwwstrząsowych ratujących życie;
- D.U8. wystawiać recepty na leki w ramach realizacji zleceń lekarskich w określonych stanach klinicznych;

- D.U9. rozpoznawać powikłania farmakoterapii, leczenia dietetycznego oraz wynikające z działań terapeutycznych i pielęgnacji;
- D.U10. dobierać i stosować dietoterapię oraz prowadzić u dzieci i dorosłych żywienie dojelitowe (przez zgłębnik do żołądka i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe;
- D.U11. prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;
- D.U12. prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i zaburzeń psychicznych, w tym uzależnień, z uwzględnieniem rodzin tych pacjentów;
- D.U13. prowadzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację pacjenta z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;
- D.U14. edukować pacjenta, jego rodzinę lub opiekuna w zakresie doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;
- D.U15. prowadzić rozmowę terapeutyczną;
- D.U16. stosować metody komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie;
- D.U17. komunikować się z członkami zespołu interprofesjonalnego w zakresie pozyskiwania i przekazywania informacji o stanie zdrowia pacjenta;
- D.U18. organizować izolację pacjentów z zakażeniem i chorobą zakaźną w podmiotach leczniczych;
- D.U19. doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii w różnych stanach klinicznych;
- D.U20. wykonać badanie EKG u pacjenta w różnym wieku w spoczynku oraz rozpoznać stan zagrażający zdrowiu i życiu;
- D.U21. obliczać dawki insuliny okołoposiłkowej z uwzględnieniem wyników badań pacjenta, w tym modyfikować dawkę stałą insuliny;
- D.U22. przygotować pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych oraz zabiegu operacyjnego w trybach pilnym i planowym;
- D.U23. rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych;
- D.U24. dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym usuwać szwy i zakładać opatrunki specjalistyczne;
- D.U25. dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji;

- D.U26. pielęgnować pacjenta z przetoką jelitową i moczową;
- D.U27. przekazać pacjenta, zgodnie z procedurami, na blok operacyjny na badania inwazyjne lub przyjąć pacjenta z bloku operacyjnego po badaniach inwazyjnych, przekazać pacjenta z oddziału do innego oddziału, pracowni, podmiotu leczniczego oraz przekazać informacje o pacjencie zgodnie z zasadami protokołu SBAR (Situation - sytuacja, Background - tło, Assessment - ocena, Recommendation - rekomendacja);
- D.U28. zapewnić bezpieczeństwo kobiecie i dziecku w sytuacji porodu nagłego;
- D.U29. ocenić możliwości i deficyty funkcjonalne osoby starszej w życiu codziennym, posługując się skalami wchodzącymi w zakres całościowej oceny geriatrycznej;
- D.U30. rozpoznać ryzyko zespołu kruchości (frailty syndrome) u osoby starszej, posługując się rekomendowanymi skalami oceny oraz ustalić na tej podstawie priorytety opieki pielęgniarskiej i działania prewencyjne w zakresie zapobiegania pogłębianiu się deficytów funkcjonalnych;
- D.U31. stosować algorytmy postępowania resuscytacyjnego BLS i ALS zgodnie z wytycznymi PRC i ERC;
- D.U32. prowadzić dokumentację medyczną w szpitalnym oddziale ratunkowym zgodnie z przepisami prawa;
- D.U33. stosować system segregacji medycznej w szpitalnym oddziale ratunkowym;
- D.U34. analizować i krytycznie oceniać potrzeby pacjentów wymagających wzmożonej opieki medycznej (osób starszych, niedołącznych, samotnych, przewlekle chorych oraz wymagających zastosowania przymusu bezpośredniego) w szpitalnym oddziale ratunkowym oraz reagować na te potrzeby, dostosowując do nich interwencje pielęgniarskie;
- D.U35. przygotować pacjenta do transportu medycznego i zapewnić mu opiekę w trakcie tego transportu;
- D.U36. stosować procedury postępowania pielęgniarskiego w stanach zagrożenia zdrowia i życia;
- D.U37. stosować wytyczne postępowania w stanach klinicznych w szpitalnym oddziale ratunkowym;
- D.U38. pielęgnować pacjenta z rurką intubacyjną lub tracheostomijną oraz wentylowanego mechanicznie;
- D.U39. wykonywać toaletę drzewa oskrzelowego systemem otwartym lub zamkniętym u pacjenta w określonych stanach klinicznych;

- D.U40. pielęgnować żylny dostęp naczyniowy obwodowy i centralny oraz dotętniczy;
- D.U41. rozpoznać agonię i pielęgnować pacjenta umierającego;
- D.U42. postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;
- D.U43. przeprowadzić ocenę pacjenta w ramach procedury kwalifikacyjnej do przyjęcia do świadczeń opieki długoterminowej (domowych, dziennych i stacjonarnych);
- D.U44. planować, organizować i koordynować proces udzielania świadczeń zdrowotnych dla pacjentów pielęgniarstwa długoterminowej opieki domowej, opieki dziennej lub przebywających w stacjonarnych zakładach opieki długoterminowej;
- D.U45. wykorzystać w opiece długoterminowej innowacje organizacyjne i najnowsze technologie medyczne oraz cyfrowe;
- D.U46. krytycznie analizować publikowane wyniki badań naukowych oraz wskazać możliwości ich wykorzystania w praktyce zawodowej pielęgniarstwa;
- D.U47. stosować regulacje prawne z zakresu prawa autorskiego i prawa ochrony własności intelektualnej w działalności zawodowej pielęgniarstwa.